

ความสัมพันธ์ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยกับการลงทุนภายในประเทศ

ภูมิพิชญ์ ยาสีทธิ์

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 2 สำนักวิชาการ

บทนำ

อัตราดอกเบี้ยเป็นกลไกสำคัญต่อการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของประชาชนทุกภาคส่วนในการผลิต การบริโภค การออมและการลงทุน ที่จะต้องใช้เงิน โดยสถานะของดอกเบี้ยยังสามารถเป็นรายได้ให้ผลตอบแทนสำหรับผู้เป็นเจ้าของเงิน และเป็นต้นทุนทางการเงินสำหรับผู้ประกอบการที่กู้ยืมเงิน ทำให้การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยส่งผลกระทบต่อผู้กู้และผู้ให้กู้ยืมเงิน ที่สำคัญอัตราดอกเบี้ยยังมีผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ ธนาคารพาณิชย์คือผู้ที่ดำเนินกิจการเพื่อหาผลตอบแทนจากอัตราดอกเบี้ยเป็นหลัก หัวใจธุรกิจของธนาคารพาณิชย์นั้นคือการประกอบธุรกิจโดยอาศัยส่วนต่างระหว่างดอกเบี้ยเงินฝากซึ่งจ่ายให้แก่ผู้นำเงินมาฝาก แล้วนำเงินฝากนั้นไปปล่อยกู้คิดดอกเบี้ยเงินกู้หากำไรเป็นรายได้ ซึ่งเรียกว่าส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย (Interest Rate Spread) ในขณะที่อัตราดอกเบี้ยของแต่ละธนาคารพาณิชย์ขึ้นอยู่กับกลไกตลาดเงินและการแข่งขันระหว่างธนาคาร โดยมักอิงกับอัตราดอกเบี้ยนโยบายของภาครัฐ ซึ่งแต่ละธนาคารพาณิชย์จะมีส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยที่ไม่เท่ากัน ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยที่กว้าง ย่อมเป็นผลดีต่อภาคธุรกิจการเงินโดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์ แต่ในทางกลับกันก็อาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศในด้านอื่น ๆ เนื่องจากส่วนต่างดอกเบี้ยที่สูงจะไม่จูงใจให้คนเก็บออมเงินและไม่จูงใจให้เกิดการลงทุนขนาดใหญ่ การฝากเงินก็ได้ดอกเบี้ยน้อย จะลงทุนประกอบกิจการก็ต้องเสียดอกเบี้ยแพง ดังนั้นส่วนต่างระหว่างดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ที่สมดุลจะช่วยส่งเสริมการลงทุนและพัฒนาประเทศในระยะยาว โดยจูงใจให้เกิดการออมพร้อมกับส่งเสริมให้ผู้ประกอบการรายใหม่ ๆ หาริเริ่มลงทุนทำธุรกิจได้ง่ายขึ้น มีโอกาสคืนทุนได้โดยไม่ต้องแบกรับภาระดอกเบี้ยสูงเกินไป

ปัจจัยที่ส่งผลต่อส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ย

ธุรกิจของธนาคารพาณิชย์นั้นจะมีรายได้จากประกอบกิจการโดยอาศัยส่วนต่างระหว่างดอกเบี้ยเงินกู้และดอกเบี้ยเงินฝากเป็นหลัก ดอกเบี้ยเงินฝากซึ่งจะจ่ายให้แก่ผู้นำเงินมาฝาก แล้วนำเงินฝากนั้นไปปล่อยกู้คิดดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อหากำไรซึ่งเป็นพื้นฐานการหารายได้ของธนาคารพาณิชย์ ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับผลประโยชน์สูงสุดของผู้ประกอบการธนาคาร ซึ่งจะมีปัจจัยหลักที่จะส่งผลต่อส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย (Spread) ของธนาคารพาณิชย์ ดังนี้

1. เงินจ่ายสมทบเข้ากองทุนฟื้นฟู เป็นเงินที่ธนาคารแต่ละแห่งจ่ายเข้ากองทุนเพื่อการฟื้นฟูระบบสถาบันการเงิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือสถาบันการเงินที่ประสบปัญหาสภาพคล่อง

ทางการเงินและพัฒนาระบบสถาบันการเงินให้มีความมั่นคงมีเสถียรภาพ การจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนฟื้นฟู ถือเป็นการให้เปล่า ไม่มีผลตอบแทนจึงเป็นต้นทุนทางการเงินของธนาคาร

2. การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง ได้แก่เงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทย(ธปท.)กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องสำรองไว้ตามกฎหมาย ซึ่งจะถูกกำหนดให้เป็นสัดส่วนกับเงินฝากที่ธนาคารระดมมาได้ เพื่อเป็นสภาพคล่องของธนาคารสำหรับไว้จ่ายคืนแก่ผู้ฝากเงินเมื่อมีการร้องขอถอนเงิน ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง ซึ่งประกอบด้วยเงินฝากไว้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย และเป็นเงินสดที่ให้ธนาคารพาณิชย์ถือครองไว้ ซึ่งเป็นเงินส่วนที่ไม่เกิดรายได้ที่ธนาคารพาณิชย์ต้องรับภาระดูแล

3. ค่าใช้จ่ายที่มีไซดดอกเบีย เป็นค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ ที่มีไซดดอกเบียที่จ่ายสำหรับเงินรับฝากและเงินที่ธนาคารพาณิชย์กู้ยืม เช่น เงินเดือนพนักงาน ค่าใช้จ่ายด้านติดตั้งระบบงาน ค่าการบริการ ค่าใช้จ่ายด้านธรรมเนียมและภาษีอากร เป็นต้น ซึ่งค่าใช้จ่ายดังกล่าวถือเป็นต้นทุนการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์

4. ปริมาณหนี้เสียของธนาคาร หรือสัดส่วนหนี้สูญและจะสูญต่อเงินให้สินเชื่อ ซึ่งหากธนาคารมีปริมาณหนี้เสียเพิ่มขึ้น ทำให้ธนาคารต้องมีการระงับการสำรองหนี้สูญและหนี้สงสัยจะสูญเพิ่มขึ้นตามเกณฑ์การจัดชั้นลูกหนี้ ซึ่งกำหนดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งจะส่งผลให้จำนวนเงินที่ธนาคารจะสามารถปล่อยกู้ได้ลดลง หรืออีกนัยหนึ่งธนาคารจะต้องมีต้นทุนในการจัดชั้นลูกหนี้เพิ่มขึ้นเมื่อปริมาณหนี้เสียของธนาคารเพิ่มขึ้น

5. อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก เป็นสัดส่วนเงินที่ธนาคารให้สินเชื่อทั้งหมดกับเงินที่ธนาคารรับฝากมาทั้งหมด เป็นสภาพคล่องทางการเงินที่มีอยู่ของธนาคารถ้ามีมากธนาคารก็ต้องหาทางระบายออก ซึ่งจะส่งผลต่ออัตราดอกเบี้ยเงินกู้และอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก

ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ไทย

ในความเข้าใจของผู้คนโดยทั่วไป “ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย” คือส่วนต่างระหว่างอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่ธนาคารคิดกับลูกค้านักกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่ธนาคารคิดให้กับลูกค้าเงินฝาก ซึ่งในความหมายดังกล่าว ยังคงเป็นข้อถกเถียงได้อย่างกว้างขวางถึงอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ และอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ว่าจะเป็นส่วนต่างของเงินกู้และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประเภทใดที่มีความเหมาะสม ที่จะนำมาใช้เปรียบเทียบกัน ซึ่งจากการเสนอข้อมูลขององค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นธนาคารพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทย หรือสื่อมวลชนต่างยังคงนำเสนออัตราดอกเบี้ยเงินกู้และอัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่หลากหลายและแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความเข้าใจและการพิจารณาถึงความเหมาะสมของแต่ละองค์กรหรือแต่ละบุคคล หรือเพื่อให้ “ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย” ดูเสมือนกว้างหรือแคบสอดคล้องกับประเด็นที่องค์กรหรือแต่ละบุคคลต้องการนำเสนอ ทำให้ตัวเลขส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยดังกล่าวจากหลากหลายแหล่งที่มาอาจมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แม้จะถูกนำเสนอในช่วงระยะเวลาใกล้เคียงกัน (วัฒน์ สมจิตต์, 2556) แต่จากโครงสร้างเงินฝากในประเทศไทยซึ่งมีทั้งหมด 11.85 ล้านล้านบาท (ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม 2558) พบว่าเงินฝากส่วนใหญ่เป็นเงินฝากออมทรัพย์จะมีสัดส่วนมากที่สุดถึงร้อยละ 48.65 ตามมาด้วยเงินฝากประจำหกเดือนถึงหนึ่งปี ที่ร้อยละ 16.48 (ดูตารางที่1) ซึ่งภาระ

หลักในการจ่ายดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ก็จะอยู่กับเงินฝากประเภทนี้ ในขณะที่ดอกเบี้ยเงินกู้ซึ่งถือเป็นรายได้หลักในการปล่อยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ก็คือดอกเบี้ย MLR (Minimum Loan Rate)

ประเภทเงินฝาก	จำนวนเงิน (ล้านบาท)	สัดส่วน	จำนวนเงิน สะสม	สัดส่วน สะสม
จ่ายคืนเมื่อทวงถาม	535,069	4.52%	535,069	4.52%
ออมทรัพย์	5,764,349	48.65%	6,299,418	53.16%
ประจำ <=3 เดือน	1,255,922	10.60%	7,555,340	63.76%
ประจำ >=3-6 เดือน	801,205	6.76%	8,356,545	70.52%
ประจำ >6 เดือน - 1 ปี	1,952,645	16.48%	10,309,190	87.00%
ประจำ >1-2 ปี	1,139,567	9.62%	11,448,757	96.62%
ประจำ >2 ปี	400,372	3.38%	11,849,129	100.00%

รวมเงินรับฝาก   11,849,129   100.00%

ตารางที่ 1 ข้อมูลปริมาณเงินฝากในประเทศไทย

ที่มา: Thailand Investment Forum (TIF). สืบค้นจาก <https://thailandinvestmentforum.com>

เมื่อได้ทำการเปรียบเทียบข้อมูลอัตราดอกเบี้ยจากตารางที่ 2 พบว่าส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ที่ใช้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR โดยเฉลี่ยของทุกธนาคารลบด้วยอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยสูงสุดเงินฝากออมทรัพย์ของทุกธนาคาร วิธีการนี้จะมีส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยอยู่ที่ประมาณร้อยละ 4.46 และเมื่อใช้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR ลบอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยสูงสุดของเงินฝากประจำ 3 เดือนจะมีส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยอยู่ที่ประมาณร้อยละ 5.2 และเมื่อใช้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR ลบอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยสูงสุดของเงินฝากประจำ 6 เดือน วิธีการนี้จะมีส่วนต่างอยู่ที่ประมาณร้อยละ 5.2 (ข้อมูลอัตราดอกเบี้ยธนาคารพาณิชย์เมื่อ วันที่ 1 มีนาคม 2560) สรุปแล้วส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยอยู่ที่ประมาณร้อยละ 5 กว่า ๆ ซึ่งเป็นส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยที่กว้างอยู่พอสมควร ที่จะทำให้ธนาคารพาณิชย์มีรายได้จากส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยในการประกอบกิจการธนาคาร แต่รายได้จากส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์นี้ไม่ใช่เป็นรายได้เสียทั้งหมด ส่วนหนึ่งก็จะเป็นต้นทุนในการบริหารจัดการเงินฝากและการปล่อยสินเชื่อ ค่าจ้าง เงินเดือนพนักงาน เป็นต้น ในการใช้อัตราดอกเบี้ยออมทรัพย์ ดอกเบี้ยเงินฝากประจำ และดอกเบี้ยเงินกู้ MLR เปรียบเทียบกันนั้น เป็นเพียงอัตราดอกเบี้ยที่ใช้อ้างอิงเพื่อศึกษาส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ในเบื้องต้น แม้ว่าธนาคารพาณิชย์จะมีรายจ่ายอื่น ๆ เช่นมีต้นทุนในการระดมเงินฝากของประชาชนเข้าธนาคาร ต้นทุนการติดตั้งระบบ แต่ก็เช่นกันธนาคารพาณิชย์ก็มีรายได้อื่นที่ไม่ใช่รายได้จากส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย (Spread) คือมีรายได้จากการเก็บค่าธรรมเนียมการให้บริการอื่น เช่น ค่าธรรมเนียมการใช้บัตรเครดิต บัตรเอทีเอ็ม และค่าบริการโอนเงินซึ่งรายได้ส่วนนี้ก็มักจะเพียงพอกับรายจ่ายอื่น ๆ ซึ่งส่วนนี้ก็ไม่น่าจำเป็นต้องนำมารวมเป็นต้นทุนเพื่อหาส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย

หน่วย : ร้อยละ

อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์					อัตราดอกเบี้ยให้สินเชื่อ ของธนาคารพาณิชย์		
ธนาคารพาณิชย์ ที่จดทะเบียนในประเทศไทย	อัตราร้อย	ฝากประจำ			MOR	MLR	MRR
		3 เดือน	6 เดือน	12 เดือน			
ธนาคารกรุงเทพ	0.5000-0.6250	1.0000	1.2500	1.5000	7.3750	6.2500	7.6250
ธนาคารกรุงไทย	0.5000	0.9000	1.1500-1.3500	1.3000	7.1200	6.2750	7.6200
ธนาคารกสิกรไทย	0.5000	0.9000	1.1500	1.3000	7.1200	6.2500	7.6200
ธนาคารไทยพาณิชย์	0.5000	0.9000	1.1500	1.4000	7.1200	6.2750	7.6200
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	0.3000	0.9000-1.0000	1.1500-1.2000	1.3500	7.2500	6.6000	7.7000
ธนาคารทหารไทย	0.1250-0.7500	0.5000-0.6500	0.6500	0.7500-1.0000	7.6750	6.7750	7.7750
ธนาคาร ยูโอบี	0.2500	0.8000	1.0500	1.3000	7.7000	7.1500	7.9000
ธนาคาร ซีไอเอ็มบี ไทย	0.4000	1.0500	1.3000	1.5500	7.5000	7.0000	7.9000
ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ด (ไทย)	0.2500-2.5000	0.5500-0.8000	0.8000-1.0500	1.0500-1.3000	8.1000	7.8500	12.7500
ธนาคารธนชาติ	0.2000-0.4000	0.9500-1.0000	1.1500-1.2000	1.5000	7.6750	6.6500	8.0000
ธนาคาร ทีสโก้	0.5000-1.0000	1.3000-1.4000	1.4000-1.5000	1.6000	7.7000	7.0000	8.3750
ธนาคาร เมกะ สากลพาณิชย์	0.2500	1.1000-1.2000	1.2500-1.3500	1.4000-1.5000	8.0000	7.2500	8.0000
ธนาคารเกียรตินาคิน	0.5000	1.2000-1.3500	1.3000-1.4500	1.3500-1.5000	7.7000	7.1500	8.4000
ธนาคาร แลนด์ แอนด์ เฮาส์	0.6250-1.2500	1.4500	1.5000	1.7000	7.6500	7.0250	8.0000
ธนาคารไอซีบีซี (ไทย)	0.6250-1.5000	1.5500	1.6500	1.7500	7.6750	7.1500	8.1250
ธนาคารไทยเครดิตเพื่อรายย่อย	0.7000	1.5000	1.6000	1.7000	8.9000	8.5200	9.1000
ธนาคารแห่งประเทศไทย (ไทย)	0.5000	1.2500-1.5000	1.3750-1.5000	1.5000-1.6250	8.5000	6.5000	7.7500
ธนาคาร เอเอ็นแซด (ไทย)	-	-	-	-	8.2500	8.2500	-
ธนาคาร ซูมิโตโม มิตซูบิชิ (ไทย)	0.0500	0.2500	0.2500	0.2500	9.8750	6.5000	8.5000
อัตราเฉลี่ยดอกเบี้ยธนาคารพาณิชย์ ที่จดทะเบียนในประเทศไทย	0.0500-2.5000	0.2500-1.5500	0.2500-1.6500	0.2500-1.7500	7.8361	6.9695	8.2644

ตารางที่ 2 แสดงอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทย
ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (ณ วันที่ 1 มีนาคม 2560)

ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยในต่างประเทศ

ในต่างประเทศแต่ละประเทศจะมีส่วนต่างของอัตราดอกเบี้ยที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับสภาพคล่องทางการเงินในประเทศนั้น ๆ และผลประโยชน์สูงสุดของผู้ประกอบการธนาคาร โดยธนาคารโลก (World Bank) ได้รวบรวมส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยระหว่างดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์ กับดอกเบี้ยเงินกู้สำหรับลูกหนี้ ขึ้นตีเฉลี่ยต่อปีมาแสดงไว้ ดังนี้ (ดูตารางที่ 3)

หน่วย: ร้อยละ

ประเทศ	2012	2013	2014	2015
ไทย	4.30	4.08	4.81	5.15
บรูไน	5.27	5.22	5.20	
อินโดนีเซีย	5.85	5.39	3.85	4.33
พม่า	5.00	5.00	5.00	
มาเลเซีย	1.81	1.64	1.54	
ฟิลิปปินส์	2.52	4.10	4.30	
สิงคโปร์	5.24	5.24	5.21	5.18
เวียดนาม	2.97	3.23	2.91	
จีน	3.00	3.00	2.85	
ญี่ปุ่น	0.93	0.76	0.80	
เอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก (เฉพาะประเทศกำลังพัฒนา)	5.42	5.20	4.91	
เอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก (ทั้งหมด)	5.00	5.00	4.90	
หมู่เกาะแปซิฟิกและรัฐเล็ก	7.30	7.13	6.54	
ยุโรปและเอเชียกลาง (เฉพาะประเทศกำลังพัฒนา)	6.06	5.92	6.30	
ยุโรปกลางและกลุ่มประเทศในทะเลบอลติก	5.15	5.80		
ตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ (ทั้งหมด)	4.36	4.39	3.61	
ตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ (เฉพาะประเทศกำลังพัฒนา)	5.00	5.43	4.63	
ลาตินอเมริกาและแคริบเบียน (เฉพาะประเทศกำลังพัฒนา)	8.19	8.04	7.92	
ลาตินอเมริกาและแคริบเบียน (ทั้งหมด)	7.00	6.91	6.78	
ประเทศที่มีความขัดแย้งและสถานการณ์อ่อนไหว	8.64	8.63		
ประเทศด้อยพัฒนาที่สุดตามการจำแนกขององค์การสหประชาชาติ	9.83			
ประเทศรายได้ปานกลางค่อนข้างต่ำ	7.66	7.19	7.21	
ประเทศรายได้ปานกลาง	6.54	6.55	6.48	
ประเทศรายได้ปานกลางค่อนข้างสูง	6.27	6.20	6.20	
ทั่วโลก	6.11	6.17	6.06	

ตารางที่ 3 ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยในต่างประเทศ

ที่มา: อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์.

เมื่อศึกษาดูส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยทั่วโลกอยู่ที่ประมาณร้อยละ 6.06 ซึ่งจะมีส่วนต่างที่สูงกว่าประเทศไทย แต่ถ้าเทียบกับประเทศที่มีลักษณะและพัฒนาเศรษฐกิจคล้ายคลึงกับไทยจะพบว่า ส่วนต่างของไทยไม่ได้สูงว่ากันมากนัก และดูประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนด้วยกัน ประเทศสิงคโปร์ซึ่งถือว่ามีสถานะทางเศรษฐกิจดีที่สุดในอาเซียน แต่ก็มีส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าประเทศไทย ประเทศเวียดนามซึ่งมีการส่งเสริมการลงทุนเป็นจำนวนมาก มีส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าประเทศไทย ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นตัวช่วยให้นำมาเพื่อเปรียบเทียบในการวางแผนบริหารจัดการระบบส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยในประเทศที่เหมาะสมต่อไป

ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยที่มีความสัมพันธ์ในการส่งเสริมการลงทุน

การที่ให้ภาคธนาคารพาณิชย์และธุรกิจการเงินดำเนินกิจการก็เพื่อจะเป็นกลไกสนับสนุนสินเชื่อทางการเงินแก่ภาคธุรกิจให้มีเงินทุนเพื่อประกอบกิจการได้ ซึ่งภาคธุรกิจต้องจ่ายดอกเบี้ยที่กู้ยืมเงินมาลงทุนเป็นต้นทุนทางการเงินที่มีภาระต้องจ่ายให้กับธนาคารพาณิชย์และธุรกิจการเงิน จากการสำรวจดัชนีภาคอุตสาหกรรมในเรื่องต้นทุนทางธุรกิจพบว่าบริษัทใหญ่ ๆ ทั้งหมดจะมีต้นทุนทางการเงินอยู่ประมาณร้อยละ 3 ของต้นทุนรวม ส่วนธุรกิจรายย่อย (SMEs) นั้นมีต้นทุนทางการเงินอยู่ที่ประมาณร้อยละ 4 - 5 ของต้นทุนรวม การที่รัฐจะผลักดันให้มีการลงทุนเพิ่มขึ้นเพราะมีอัตราการลงทุนในภาคธุรกิจที่ต่ำมากในช่วงนี้ อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ก็สำคัญ ถ้าดอกเบี้ยต่ำก็จะจูงใจให้มีผู้กู้ยืมเงินมาลงทุนประกอบธุรกิจ เปิดกิจการที่จะก่อให้เกิดการจ้างงานมากขึ้น ประชาชนมีรายได้ ส่งเสริมการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะส่งเสริมการลงทุน การที่มีส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยที่กว้างมาก ย่อมเป็นผลดีต่อรายได้ของภาคธนาคารและธุรกิจการเงิน แต่ในอีกด้านหนึ่งก็อาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศในด้านการส่งเสริมการลงทุน เนื่องจากส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยที่กว้างจะไม่จูงใจให้คนเก็บออมเงินและไม่จูงใจให้เกิดการลงทุนขนาดใหญ่ การฝากเงินกับธนาคารก็ได้ดอกเบี้ยน้อยเพราะดอกเบี้ยเงินฝากต่ำ จะกู้เงินมาลงทุนประกอบกิจการก็เสียดอกเบี้ยแพงเพราะดอกเบี้ยเงินกู้สูง แต่ถ้าส่วนต่างระหว่างดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ที่สมดุล ไม่กว้างมาก จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาประเทศในระยะยาว โดยจูงใจให้เกิดการออมพร้อมกับส่งเสริมให้เกิดผู้ประกอบการรายใหม่ ๆ ริเริ่มทำธุรกิจได้ง่ายขึ้น มีโอกาสทำกำไรได้โดยไม่ต้องแบกรับภาระดอกเบี้ยสูงเกินไป

บทสรุปและข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ย (Spread) จะเป็นผลสะท้อนของสภาพตลาดการเงินการธนาคารในประเทศที่จะสนับสนุนสินเชื่อทางการเงินแก่ภาคธุรกิจให้มีเงินทุนลงทุนประกอบกิจการได้ ซึ่งภาคธุรกิจต้องจ่ายดอกเบี้ยที่กู้ยืมเงินมาลงทุน การที่ตลาดการเงินในประเทศมีส่วนต่างระหว่างดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ที่สมดุลไม่กว้างมาก จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาประเทศในระยะยาว โดยจูงใจให้เกิดการออมพร้อมกับส่งเสริมให้ผู้ประกอบการให้มีการลงทุนเพิ่มมากขึ้นทั้งรายเก่ารายใหม่ ด้วยเหตุนี้จึงมีข้อเสนอว่า

1. การควบคุมกำกับสถาบันการเงินโดยภาครัฐจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งในแง่การสร้างกฎกติกาที่เป็นธรรม ส่งเสริมการแข่งขันระหว่างธนาคารให้มากขึ้น ลดการรวมตัวผูกขาดของภาคธุรกิจธนาคารพาณิชย์

ให้น้อยลง ทำให้เกิดการแข่งขันในเรื่องดอกเบี้ยในการระดมเงินฝาก และการปล่อยสินเชื่อ ซึ่งจะส่งผลต่อ ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยของแต่ละธนาคาร

2. การที่ธนาคารพาณิชย์มีการนำภาระหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) มาเป็นภาระต้นทุนของธนาคาร ก็ส่งผลต่อการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่สูงเพื่อให้มีรายได้มาชดเชยกัน ธนาคารพาณิชย์ควรจะบริหารหนี้ให้ รัดกุม การบังคับใช้กฎหมายกับลูกหนี้แต่ละกลุ่มอย่างเท่าเทียมกันเพื่อไม่ให้ล้มละลายโดยง่าย เนื่องจาก หนี้สูญของคนหนึ่งคน จะกลายมาเป็นต้นทุนที่ลูกหนี้ที่ดีคนอื่น ๆ ต้องแบกรับภาระดอกเบี้ยแทน เพราะธนาคารจะยังคงอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่สูงไว้จากลูกหนี้ที่ดี ๆ เพื่อชดเชยหนี้อื่น ๆ ที่สูญไป

3. การที่ธนาคารพาณิชย์กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้โดยนำดัชนีอัตราเงินเฟ้อในแต่ละปีมากำหนด รวมอยู่ในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ด้วย เท่ากับว่าธนาคารพาณิชย์ปล่อยกู้ในแต่ละปีได้คืนเงินต้นและดอกเบี้ย เต็มจำนวนมูลค่าของเงินตามภาวะเงินเฟ้อทางเศรษฐกิจของแต่ละปี แต่ในทางตรงกันข้ามในส่วนของผู้ฝากเงิน ที่ได้ดอกเบี้ยเงินฝาก จะไม่ได้รับส่วนที่ลดค่าไปตามอัตราเงินเฟ้อในแต่ละปี สมมติ นาย ก. ฝากเงินประจำหนึ่ง ปี 100 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 2 ต่อปี พอสิ้นปี นาย ก. ไปถอนเงินคืน ก็จะได้ดอกเบี้ย 2 บาท พร้อมเงินต้น 100 บาท แต่ถ้าในปีนั้นมีอัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 0.36 นาย ก. จะได้รับเงินต้นที่ลดมูลค่าไป ตามภาวะเศรษฐกิจในปีนั้นเหลือแค่ 99.64 บาท ซึ่งไม่เป็นธรรมในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยระหว่างผู้ฝากเงิน และผู้ปล่อยกู้คือธนาคารพาณิชย์ และยังส่งผลให้ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยในประเทศยังกว้างขึ้นด้วย

บรรณานุกรม

- วัฒน์ สมจิตต์. 2556. การศึกษาความเข้าใจและการรับรู้ส่วนต่างอัตราดอกเบี้ยของลูกค้านาคารไทยพาณิชย์. กรุงเทพฯ: หลักสูตรผู้บริหารการสื่อสารมวลชนระดับกลาง (บสก.) รุ่นที่ 1 มูลนิธิพัฒนาสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย.
- อานนท์ ศักดิ์วีระวิชัย. 2559. ลดดอกเบี้ยเงินฝาก ทำไมไม่ลดช่องว่างระหว่างดอกเบี้ยเงินฝากและดอกเบี้ยเงินกู้ลงไปด้วย. สาขาวิชาวิทยาการประกันภัยและการบริหารความเสี่ยง คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อัตราดอกเบี้ยนโยบาย ตอนที่ 1: ชัยดอกเบี้ยๆไปเพื่ออะไร. Thailand Investment Forum (TIF) สืบค้นวันที่ 19 เม.ย. 2560 จาก <https://thailandinvestmentforum.com/2015/03/29/howbanksmove-2/>